

„Ha nem cselekszel időben, és nem változtatsz, akkor ne másokat hibáztass.
Ha nem tudod elfogadni azt, amiben éppen élsz, akkor egyszer nézd meg, mit
tettél annak érdekében, hogy ne így legyen, és hogy neked jobb legyen!”

- Bakó András -

Coaching középiskolásoknak, felnőtteknek, pedagógusoknak

Előadó, oktató: Bakó András – BABOK alapító, tanácsadó

Lektorálás, korrektúra: Bencze Ildikó – nyelvész, fordító

Kivitelező: BABOK Oktatási Központ

„Az embereknek ne halat adj, hanem tanítsd meg őket halászni.”

(Kínai közmondás)

Tudás – Támogatás – Közösség - Alapítvány

Miért akarjuk másképpen? A BABOK megalakulásának okai

Az Európai Unió tagállamainak különböző oktatási stratégiáit figyelembe véve a legelső szembetűnő dolog az, hogy ott, ahol az oktatáspolitikai stabil, megbízható arculatot mutat, az elmúlt évtizedekben a tanügyi rendszer gyökeres átalakítására volt szükség. Az ún. „információs korszak” beköszönté egy olyan új szemléletmódot vezetett be elsősorban a fiatalabb generációk körében, amelyet nem lehet és nem is szabad figyelmen kívül hagyni egy sikeres, célra vezető oktatási program kidolgozásában. Eddigi tapasztalataink szerint azonban a pedagógusi képzés egyelőre csak elméletben felel meg korunk elvárásainak, ami nem annyira a szakemberek, mint inkább a tanügyi rendszer változatlan követelményeinek a hibájából fakad. Mivel a pedagógusok elsősorban ezeknek a követelményeknek kénytelenek eleget tenni, az iskolai tevékenység keretében nem marad idő a tanítás olyan elengedhetetlen összetevőire, amelyek nemcsak az oktatást, hanem a nevelést és fejlesztést is érintik. Tapasztalataink szerint az osztályfőnöki órákat, amelyeknek mellesleg az ilyen típusú nevelést kellene megcéloznuk, legtöbbször a szaktantárgyakkal való haladásra használják az oktatók, így sok olyan lényeges dolog kimarad a tanulók iskolai életéből, amelyek fontosak lennének egy jó közösség létrehozásához és saját képességeik megismeréséhez. A diákok főleg az önismereti és korunk aktuális problémáit fészegető órák hiánya miatt elégedetlenek, a tanárok munkája a sokféle elvárás közt húzóó szakadék miatt válik egyre nehezebbé, a szülők pedig sokszor nem látva a problémák gyökerét, hol egyik, hol másik felet teszik felelőssé gyerekeik gyenge teljesítményeiért.

A BABOK ezen okokból kifolyólag arra vállalkozott, hogy segít mind a diákoknak, mind a szülőknek és pedagógusoknak abban, hogy könnyebbé válják munkájuk, és a szakadékokat áthidalva megtalálják a siker, valamint az egymás felé vezető legeredményesebb utat. Mindehhez másfajta megközelítésre, mégpedig a személyiségen és a képességek feltárásán alapuló nevelés módszereire van szükség. Ehhez legjobban a coaching folyamata illeszkedik, hiszen „a coaching célja az egyénben rejlő lehetőség kibontakozása teljesítményének javítása által. Nem az illető tanítását jelenti, hanem a tanuláshoz való hozzásegítést” (John Whitmore).

A coaching fogalmával leginkább az üzleti életben lehet találkozni, maga a módszer pedig elsősorban a felnőtteket jelöli meg célcsoportként. A BABOK kezdeményezése ezért újszerűnek számít, amennyiben az iskolát határozza meg „terepként”, és a diákokat mint fiatal korosztályt is bevonja a folyamatba.

A személyiség alapú élettervezésen kívül ugyanakkor olyan előadásokat, kurzusokat is kínálunk, amelyek korunk aktuális gazdasági és társadalmi kérdéseibe nyújtanak betekintést. Ide tartozik többek között az ún. „pénzügyi intelligencia”, valamint a környezettudatos gondolkodásmód kialakítása már a diákok körében, hiszen különböző nemzetközi kutatások igazolják, hogy már fiatal korban szükség van ezek megalapozására ahhoz, hogy fejlődéshez vezető szemléletváltás következzen be az új generáció életében.

A BABOK tevékenysége tehát azt a célt szolgálja, hogy felvállalja az iskolai oktatásból kimaradt, ám az egészséges felnőtté váláshoz elengedhetetlen képzési feladatokat. Ugyanakkor hosszú távú terveink között szerepel a különböző szaktantárgyak tanításának bevonása is a folyamatba (lásd alább).

Módszereinket már 12 éves kortól alkalmazni lehet.

Képzéseink szakterületei:

Személyiség alapú élettervezés

Személyiségfejlesztés

Pénzügyi biztonság

Változás és motiváció

Egészséges életmód

Programozott siker

Családi programok

Kapcsolatok

Anyanyelvünk ápolása

Történelmünk, nemzetiségi öntudatunk erősítése

Hatékonyabb kommunikáció

Tudománynépszerűsítés

Az elmúlt három hónapban (szeptember, október, november) székelyudvarhelyi iskolákat kerestünk fel, hogy ingyenes előadásokat tartsunk a középiskolás diákoknak. Ezek az előadások részben bemutatkozó szándékúak voltak, részben pedig tapasztalatgyűjtésre szolgáltak, hiszen mi is kíváncsiak voltunk sok mindenre, és informálódni is szerettünk volna a tanügyi rendszer jelen állapotáról, hogy tudjuk, mihez tartsuk a későbbiekben magunkat. Városunk következő öt iskoláját kerestük fel: Kós Károly Szakközépiskola, Eötvös József Mezőgazdasági Szakközépiskola, Bányai János Műszaki Kollégium, Tamási Áron Gimnázium, Benedek Elek Líceum. Rengeteg előadást tartottunk a legkülönbözőbb felkészültségű és érdeklődésű diákok körében, amelyek során számos észrevételünk gyűlt össze. Ezekről olvashattok alább egy kis összefoglalót. Abban a reményben osztjuk meg ezt a nyilvánossággal, hogy az itt elmondottak meghallgatásra kerülnek, és elgondolkodtatják mindazokat, akik érintve vannak ebben a kérdésben.

Köszönetnyilvánítás: Szeretnénk köszönetet mondani támogatóinknak, a székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivatalnak, a Naturglob Alapítványnak és az Eurato Rt-nek; azon iskolák vezetőségének, akik fogadtak bennünket, és segítettek a projektünk lebonyolításában; a diákoknak és osztályfőnökeiknek, akik részt vettek előadásainkon, és hozzászólásaikkal, észrevételeikkel segítették munkánkat.

Én azzal kezdeném, és egyben tanácsolnám, hogy még mielőtt bárki is sértve érezné magát – szülő, felnőtt, pedagógus, pszichológus –, jó lenne először magunkba nézni és elgondolkodni, hogy tényleg jó-e az, amiben és ahogyan élünk. A legtöbb új dolog az elején ellenszenves, és kemény vitákat szít, hiszen ahhoz, hogy elfogadjuk azokat, a régi berögződött szokásoktól meg kell tudjunk szabadulni. Márpedig itt az ideje, hogy merjünk változtatni. Véleményem szerint minden szülő azt szeretné, hogy a gyerekei tudják megvalósítani álmaikat. De ahhoz, hogy ez megtörténjen, segítenünk kell nekik.

Ha folyton csak magunkra gondolunk, ha folyton amiatt aggódunk, hogy vajon mit szólnak mások, az ismerőseink, barátaink ahhoz, hogy mi más elveket vallunk, és változtatni akarunk, akkor sosem jutunk egyről a kettőre. Ha tényleg jót akarunk gyerekeinknek, barátaink gyerekeinek, ismerőseink gyerekeinek, akkor hagyjuk változni, és mi is változzunk meg végre! Tegyük meg mindent, hozzunk felelős döntést a fejlődésükért!

Nevem Bencze Ildikó, nyelvész és fordító vagyok Székelyudvarhelyen. 2006-ban szereztem magyar-román tanári diplomát a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen, majd ugyanitt mesteriztem nyelvészetből. 2007-2010 között doktori tanulmányokat folytattam a budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Pszichológia Doktori Iskolájában, ahol a tudományos kutatói munka mellett óraadóként is tevékenykedtem.

Azért tartom fontosnak mindezt megemlíteni magamról, hogy kiderüljön, miért is vállaltam a BABOK-on belül azt a feladatot, hogy tudománynépszerűsítő előadásokat tartsak középiskolás diákok számára.

Már egyetemem aszerint választottam, hogy beteljesíthessem álmomat, ami sokak számára meglepő módon az volt, hogy egyszer majd tanár legyek én is. A sors és a kíváncsiság végül úgy hozta, hogy később mégsem álltam meg a tanári oklevél megszerzésénél, hanem egészen a kutatói munkáig merészkedtem.

Arra kérek tehát minden olvasót, gondolkozzon el ezeken ítékezés előtt!

Nevem Bakó András, a BABOK megálmodója vagyok, és felvállalt céloom az, hogy aki hozzám fordul, és megkeres, annak a valódi Életet tanítom meg, ÉLNI TANÍTOK. Én személyiségemből fakadóan a gyakorlatiasságra törekszem, és azt vallom, hogy aki gyakorlati tapasztalattal is rendelkezik, sokkal eredményesebben fogja a feladatát elvégezni, könnyebben meg fog tudni élni abból amit megtanult, és amit tud, mint aki csak elméleti tudással bír. Napjainkban az egyik legnépszerűbb felfogás az, hogy csak egyetemet végzett ember tud ellátni olyan feladatokat, amik például egy vezetőbeosztáshoz szükségesek.

Ennek ellenére számos példa igazolja, hogy a főiskolai, egyetemi végzettség nem szükséges feltétele annak, hogy valakiből sikeres és híres ember váljon. Egy pár példa: Steven Jobs (*Apple*), Mark Elliot Zuckerberg (*Facebook*), Bill Gates (*Microsoft*) és még sokan mások.

Én úgy gondolom, és az elmúlt időszakban tartott előadásaim során kapott visszajelzések is azt mutatják, hogy amit megálmodtam, és amit meg

Az évek alatt rengeteg inspiráló emberrel találkoztam, és a legkülönbözőbb tudományterületekbe kóstoltam bele, amely során megértettem valamit: azt, hogy a világ egy nagy kerek egész. Ekkor gondoltam először arra, hogy milyen jó is lett volna, ha ezt előbb tudom, ha már a középiskolában is így ismertetik meg velem a világot! Kíváncsi lettem hát, mit szólnának a mai gyerekek egy rendhagyó órához, ahol tudományos érdekességek hangzanak el, és esetleg felsejlenek a nagy összefüggések a legkülönbözőbb dolgok, tantárgyak között. Természetesen amellet, hogy válasz(oka)t kaptam a kérdéseimre, sok olyan dolgot is sikerült meglátnom, amelyek talán hasznára lehetnek az érdeklődő és új dolgokra nyitott érintettek (pedagógusok, szülők) számára.

Válasz(ok) a kérdésre: van-e helye a tudománynépszerűsítésnek az iskolákban?

A legtömörebb válasz, ami tapasztalataim szerint a kérdésre adható: van. És hogy miért?

Mert a gyerekek kíváncsiak. Érdeklí őket a nagyvilág – de csak akkor, ha az a világ érdekes. A legtöbb diák rettenetesen unja az iskolát, és csak

szeretnék osztani az emberekkel, az valóban hasznos, és van igény rá már a középiskolás diákok körében is! Az alábbiakban néhány olyan tapasztalatot szeretnék megosztani, amelyekből le lehet vonni a következtetést arról, hogy miért nem fejlődnek sokan, és miért vannak sokan abban a rossz helyzetben, amiben élnek. Pedig ha egy picivel többet tennénk annak érdekében, hogy változzunk, akkor biztos, hogy másképpen történnének az események az életünkben.

Előzmények: 2011 májusában elhatároztam, hogy még ebben az évben megszületik a BABOK új arca, és terveim szerint szeptember elején ez be is következett. Motivációt adott és reménységet, hogy a Székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivataltól szociális munkavégzésre is lehet igényelni támogatást. Félreértés ne essék, nem arra számítottam, hogy a sok éves befektetéseim ezzel most megtérülnek, hiszen én ezt a befektetést sokkal hosszabb távra terveztem, aminek egy ilyen támogatás csak a töredékét adhatja vissza. Csupán jólesett, hogy a

egy-egy tantárgyban lát fantáziát, valószínűleg azokban, amelyeket egy **jó tanár** tanít. Ebből is látszik, hogy a dolgok nagy része a tanáron múlik. Egy tantárgy önmagában nem lehet unalmas, mert mindegyik tantárgy a világnak, az életnek, az embernek egy kis szeletét mutatja be, és az mindig érdekes. A dolog lényege azon múlik, hogy meglátja-e a diák ezt a sokszínűséget, van-e, aki megmutassa neki azt, van-e, aki felkeltse benne a kíváncsiságot, az érdeklődést a dolgok iránt. Egy 2009-es nemzetközi felmérés alapján a diákok nem a legmodernebb technológiai vívmányoknak az iskolában való alkalmazására áhítoznak, hanem jó tanárookra.

A diákokat ugyanakkor az aktuális problémák érdeklik a leginkább. Az, hogy most, ebben a pillanatban mi zajlik a nagyvilágban, akár történelmi, akár tudományos, akár irodalmi közegben. Sajnos, legalábbis állításaik szerint, ebből kapnak a legkevesebbet. A tanult dolgokat nem tudják összhangba hozni saját életükkel, tapasztalataikkal, s éppen ezért nem

fiatal generáció képzésére is figyelmet fordítanak.

A pályázatot egy alapítványon keresztül lehetett megoldani, így a Naturglob Alapítvány segítségével sikerült a pályázatot határidőre leadni. A kiírt összeg 20%-át hagyták jóvá, de ez nem tántorított el tervemtől, mert enélkül is megvalósítottam volna az előadássorozatot. Mindehhez hozzájött, hogy a 2011-es évet az Európai Unió az önkéntesség évének kiáltotta ki, ezért én is szerettem volna hasznossá tenni magam. Segítséget is kértem sógornőmtől, Bencze Ildikótól, mert hozzá is közel áll a jótékonykodás.

Már nagyon régóta érlelődött bennem az ötlet, és úgy gondoltam, most van itt az ideje, hogy elindítsak egy olyan lavinát, ami egy picit „felkavarja az állóvizet”.

A visszajelzések és a „háttérpletykák” azt sugallják, hogy ez sikerült!

A felkeresett öt iskola közül mindegyik rábólintott tervünkre, aminek különösen örültünk, hiszen ez azt jelezte, hogy a vezetőség valóban mindent megtesz a diákok fejlődése érdekében. Sajnos nem mindenki gondolta így, mert később, amikor a kivitelezés zajlott, azt tapasztaltuk,

értik, hogy miért hasznos az, amit tanítanak nekik. Nem értik, hogy hol fogják hasznát venni a matematika órán tanult integrálásnak, a történelemórára bemagolt évszámoknak, de még a fizikaóra anyagát is kihagynák a tantervből, ha tehetnék. Csupa olyan dolgot, amelyek pedig nélkülözhetetlenek a mindennapokhoz.

Egy másik fontos dolog, amit a gyerekek nem képesek meglátni: a tantárgyak közti átjárhatóságot. Manapság az egyetemek, főleg a külföldiek, visszhangoznak az ún. interdiszciplinaritás, vagyis a „tantárgyköziség” fontosságától, mégis a középiskolák ebből mit sem éreznek. (Az iskola és az egyetem közti szakadék különben már akkor érezhető volt számomra, amikor az egyetemi évek alatt gyakorlatozni jártunk középiskolákba. Megdöbbenő volt, hogy amit az egyetemi évek során tanultunk, visszatérve az iskolapadokba már többé „nem voltak igazak”, mert az iskolákban még mindig a régi anyag és a régi módszerek a követendőek.) Pedig e nélkül a tantárgyköziség nélkül a diák mit sem ért meg a világ nagy összefüggéseiből. Nem csoda, hogy nem

hogyan a tanároknak kb. csak 20%-át érdekelte a diákok fejlődése. De szerencsére már megtanultam főiskolai tanáromtól és egyben coachomtól, Gulyás Gábortól, hogy „mindig az számít, aki részt vesz valamiben, és nem azok, akiket nem érdekel”. És mennyire igaz van! „Akik időben elkezdnek valamit, azok előnyben vannak azokkal szemben, akik csak később akarják azt elkezdni.”

Elindult az első hét, és az a 130 diák és egy pár osztályfőnök, akikkel először találkoztunk, meglepő módon jónak találták kezdeményezéseinket! A visszajelzéseik is azt igazolták, hogy nagy szükség lenne az iskolákban arra, amit mi oktatunk. Végül az óráinkon részt vevő diákok száma összesen közel 700-ra növekedett, ami, úgy gondoljuk, nem kevés még egy ilyen iskolavárosban sem, mint amilyen Székelyudvarhely.

Én személyiségfejlesztéssel és pénzügyi intelligenciával kapcsolatos előadásokat tartottam, és azt tapasztaltam, hogy nagyon hiányos a diákok ismerete e téren, ugyanakkor nagyon érdekli őket mindkét téma.

értik, miért kell történelemórán is szépen beszélni, miért nem elég magyarul...
A dolgokhoz való ilyenfajta hozzáállás természetesen korunk felfogásának megnyilvánulása is egyben. A mai világ ugyanis jobban szereti, ha az ember gondolkodása nem „divergál”, hanem „konvergál”, azaz nem több dologra kíváncsi, hanem csak egy bizonyos tárgyra összpontosít.

Márpedig a kreatív gondolkodáshoz, az alkotáshoz nélkülözhetetlen a több oldalról való megközelítés, a „sok igazság” meglátása. Ha már iskolás korban arra szoktatjuk a gyereket, hogy ne érdekelje minden, visszaszorítjuk a természetes kíváncsiságát, azt a vele született késztetést, ami arra való, hogy felfedezze és megértse a világot és benne önmagát. Persze elsősorban ehhez megint a tanár megfelelő hozzáállása kell. Itt ugyanakkor pontosítanék: **nem is a tanár, hanem a tanárok megfelelő hozzáállása.** Ahhoz ugyanis, hogy összhangba hozzuk a különböző tantárgyakat, **a tanárok közti együttműködésre** van szükség!

Ennek ellenére az derült ki, hogy bár érdekesnek tartanak elég sok mindent, mégsem veszik a fáradságot, hogy jobban belemerüljenek egy adott témába, kételkedjenek, kérdezzenek, fejlődjenek. ***Nem akarják elfogadni, hogy a leghasznosabb befektetés, amit tehet az ember önmagáért, az a tanulás.*** Még akkor sem akarnak megoldásokat keresni, ha nem tudják, mit kezdjenek a problémáikkal: nem próbálnak fejlődni, tanulni, kételkedni, kérdezni, segítséget kérni szakemberektől. Nem azt várom el, hogy egyből minket válasszanak, de az már utal valamire, ha senkitől sem kérnek segítséget.

Tapasztalataink tehát azt mutatják, hogy igenis a diákokat lehet kezelni, mert van érdeklődés bennük, csak a módszerek hiányosak.

Észrevételem az, hogy az új és hatásos módszert, sőt egyáltalán valamit is nem lehet megtanítani azoknak, akik nem akarnak fejlődni, nem akarják elismerni saját hibáikat. A pedagógus feladata, hogy a lehető legeredményesebben oktasson, és nem az, hogy „munkába járjon”. ***Mert higgye el már mindenki végre, hogy a diák nem buta, és érzi, ha mégis ezt***

Egyetlen pedagógustól sem várható el, hogy mindenhez hozzá tudjon szólni, és ez így természetes. De az már elvárható, hogy rugalmas legyen, szerves része legyen a tanári közösségnek, és együttműködjön a kollégáival. Gondoljunk bele: elvárjuk a gyerekektől, hogy minden tantárgy érdekelje őket, mindenből kitűnőek legyenek, de mi még arra sem vesszük a fáradságot, hogy érdeklődjunk kollégáink munkája iránt. Pedig a kémiát fizika nélkül nem lehet megérteni, a fizikát a matek nélkül, az irodalmat a történelem és a többi művészetek nélkül stb. De vajon tudja egyik tanár, hogy mit tanít épp a másik? Összehangolják egymás tananyagát? Mert amíg ez nincs meg, addig nem várhatjuk, hogy a diák egészben lássa a dolgokat, és megértsen bármit is, amire az iskola próbálja tanítani. Jó tanári közösség nélkül az oktatás kudarcra van ítélve.

Ami a legvégére maradt, az talán a legfontosabb összetevő, mégpedig a tanár és diák közti kapcsolat milyensége. Köztudott, hogy manapság a tanárok többsége amiatt panaszkodik, hogy a régi világhoz képest most a diáknak mindent meg

tartják róla –ezt el is mondták nekem, hogy így érzek.

Ismétlem önmagam: „akinek nem inge, ne vegye magára” alapon nem szeretnék megbántani senkit; nem megsértődni kell, hanem kezelni a valós helyzetet, először önmagunkat megvizsgálva!

Sajnos a tanárok sem megfelelően kommunikálnak a diákokkal, és a diák is ezt tapasztalja: ezért nincs motivációja, hosszú távú elgondolása, mert a példamutatók sem végzik el megfelelően a feladatukat. De nem csak az oktatási rendszer hiányosságaival van a baj, hanem a családban való neveléssel is.

Lehet, hogy ezeket olvasva szörnyű véleményt alkotnak majd a sorok írójáról, de én ki merem mondani, hogy nemcsak a gazdaságban van baj és válság, hanem az embereknek a saját életükhöz való hozzáállásában is.

Könnyű folyton mást hibáztatni a problémáinkért, de amíg nem akarjuk beismerni, hogy változni kell (mert változni mindig kell!) ahhoz, hogy az új tapasztalatokat beépítsük a mindennapjainkba, és amíg nem tudunk elszakadni azoktól a dolgoktól, amik a hosszú évek során szemmel

kell engedni, az iskolában nincs helye már a régi fegyelmező módszereknek, és ezzel a diákok vissza is élnek. Nem tisztelik a tanárokat, semmibe veszik munkájukat, mert tudják, „felsőbb szinten” úgyis nekik adnak igazat. A gyerekekkel való beszélgetések alkalmával azonban rá kellett jönnöm, hogy az ilyenfajta panaszok az éremnek csak az egyik oldalát mutatják meg. Elég sok 12. osztályban feltettem a kérdést a gyerekeknek, hogy a csapnivaló érettségi eredmények fényében most rémisztgetik-e őket a közelgő érettségivel, amire mindenütt egyöntetűen az volt a válasz, hogy IGEN. És hogy olyanokat mondanak nekik a tanárok, hogy „tanuljatok, mert úgysem fog sikerülni”... Most akkor hogy is van ez? Máskor meg annak voltam szem- és fültanúja, amint a tanár modortalanul ráripakodott egy kérdező diákra, hogy fogja be a száját. Ezek után nem is csodálkozom, ha nincs tekintélye a tanárnak az iskolában. A megfélemlítés, az „úgyis én vagyok a főnök” típusú megnyilvánulások sehol, az életnek semelyik területén nem vezetnek rokonszenvhez, még kevésbé szeretethez. Mert igen, ez hiányzik a

láthatóan nem váltak be, addig nem lesz kilábalás ebből az állapotból.

Egy kis pozitívum: Valójában én nagyon örülök annak, hogy alkalmam volt közelebről szembesülni ezekkel a problémákkal, mert ezzel sokat tanultam én is, és mivel személyiségfejlesztőként

tevékenykedem, a legjobb tanuláshoz az emberek segítenek hozzá. Elvégre az emberek problémáinak a megoldásában kell segítenem, mint Life Coach (LC)!

Összefoglalásként azt mondanám el, hogy a diákok tényleg nem tudják, hogyan hasznosítsák a megszerzett tudásukat. Az előadások kapcsán például kíváncsiak voltak, hogy hogyan lehet gyakorlatba ültetni mindazokat, amiket mi elmondtunk nekik. Én elsősorban a coaching módszerét ajánlottam nekik, de ahhoz, hogy egyáltalán megismerjék, nem vették a fáradságot sem, hogy egy picit informálódjanak! Valamint azt is megjegyezték, hogy kell fizessenek a tanulásért. Pedig a felajánlott ingyenes lehetőséget sem használták ki!

tanár-diák kapcsolatból: a szeretet. A tanár megértő odafordulása a diákhoz, érdeklődése a fiatal személyiség kibontakozása iránt. Nem lehetőségekkel rakják körbe a diákokat, hanem irányítani akarják őket, kategorikusan megmondani nekik, hogy mit kell választani.

Vekerdy Tamás gyermekpszichológus írja, hogy egyik legfontosabb dolog az egészséges gyermek-felnőtt kapcsolatban az ún. „decentrálás” képessége, vagyis az, hogy a másik (a gyerek, tinédzser) szemszögéből is képes legyek megvizsgálni egy adott helyzetet, képes legyek feltenni a kérdést, hogy ő miért teszi azt, amit. A tanár is csak akkor kerülhet közelebb a diákjaihoz, ha érdeklő az ő világszemléletük, és próbálja meg is érteni azt. Ez nem azt jelenti, hogy feltétlenül engedékenynek kell lenni. Lehet szigorúság is az órán, de az nem egyenlő a megfélemlítéssel.

Tudom, a jelenlegi oktatási helyzet problémája nagyon sokrétű, és nem minden múlik a tanáron. De ami igen, azon lehetne változtatni. És az már nem is lenne kevés...

Tehát félre vannak tájékoztatva minden téren, és mikor szembesülnek ezzel, akkor már csak a panaszkodás marad.

VÉGSZÓ

A jövő olyan lesz, amilyenné mi alakítjuk. Ha mi nem változunk, akkor hagyjuk legalább, hogy más változzon, és fogadjuk el, hogy ha ez a változás JÓ irányba tart, akkor az mindenkinek hasznos, hiszen egy társadalomban élünk! Használjuk tudásunkat, és nyilvánítsuk ki a véleményünk, vagy legalább gyerekeinket tanítsuk meg arra, mi a való világ, ha meg nem sikerül, akkor bízzuk szakemberre! Továbbá fogadjuk el, hogy a fiatalok is tudhatnak JÓK lenni és JÓ döntéseket hozni, csak megfelelő támogatásra van szükségük!

FÜGGELÉK

Néhány vélemény az előadásainkról – ahogyan a diákok látták:

Véleményem szerint mindkét előadást érdemes volt megnézni, meghallgatni. Bár B. András előadásában legtöbb olyan dolog volt, ami úgymond magától értetődik, mégis jó volt megnézni, hogy ráébresszen dolgokra. Megfogadtam 1-2 tanácsukat is, regisztráltam az oldalukra, így azt mondhatom, hogy elégedett vagyok előadásukkal. Tetszett, hogy kérték, hogy tegezzük, mert így közvetlenebbül, bátrabban beszélhettünk. Jó volt! Grat!”

„Szerintem a múlt heti előadások elég jók voltak, habár az önismereti előadásban inkább általános „tudnivalókat” mondott, amiket már tudtam. A pénzügyi intelligenciás előadás az nem tetszett, mivel csak azt mondta, hogy hogyan legyünk gazdagok, hogy legyen sok pénzünk, és volt egy megjegyzése, amivel nem értek egyet: olyan egyetemet válasszunk, amiből mag tudunk élni. A pénzügyi intelligencia jó, de nem nekünk, mert nincs keresetünk, és azt a kevés zsebpénzt nem tudjuk beosztani.

Ildikó előadása tetszett, érthetően beszélt, érdekesen mondta el, ami nekünk is megmarad.”

„Véleményem szerint az előadások érdekesek voltak, viszont voltak benne olyan részek, amelyek nem nagyon keltették fel érdeklődésem.”

„Szerintem a múlt heti előadás érdekes témákat dolgozott fel, és olyan dolgokat tudtunk meg, amiket még nem hallottunk, és nem is hallottunk volna valószínű. Hasznos témák voltak, amiket ezek után is felhasználok az életben.”

A honlapunkon meghirdetett versenyen résztvevők írásai (a weblapon is megtalálhatók)

- Mit hiányolsz a tanügyből? Mi az, amire nem tanítanak meg, pedig jó volna, és mi az, amit fölöslegesnek tartasz?
- Mire van szükség szerinted a boldogsághoz, a jóléthez, a sikerhez?
- Segítőkészek, együttműködőek vagyunk vagy inkább önzők, magunknak valók? Miért?

1.

„Mit hiányolsz a tanügyből? Mi az, amire nem tanítanak meg, pedig jó volna, és mi az, amit fölöslegesnek tartasz?

A tanügyből én azokat a dolgokat, tantárgyakat hiányolom, amelyek megtanítanak élni, megtanítják egy még fiatal, tapasztalatlan diáknak, hogy mit hogyan tanácsos tenni. Megtanítani azt, hogy mi a jó és mi a rossz, illetve hogy hogyan kell ezen jó és rossz dolgokat egymástól megkülönböztetni. Egy fiatal diák sokat gondolhat jónak, ‘menőnek’, ami egyébként nem az, sőt romboló lehet. A gyerekek nem tudják értékelné egymást, ezért sokan próbálnak megfelelni a többi fiatalnak úgy, hogy nem magukat adják, ezzel háttérbe szorítva azt, akik valójában ők, a saját személyiségüket félretéve élnek. Lehet, hogy majd rájönnek, hogy nem jól tették, amit tettek, de akkor talán majd túl késő lesz. Ezekre a dolgokra kellene bennünket megtanítani, amit nagyon is elhanyagolnak. Fölöslegesnek tartom azokat a tantárgyakat, amelyek olyan téren ‘fejlesztenek’ minket, amit az életben nem tudunk, nem fogunk felhasználni. Ezért jó megoldásnak tartom azt, hogy mindenkinek joga kéne legyen azt tanulni, amit szeret, és amit ő majd fel fog/fel szeretne használni az élete során. Ezen gondolatokkal nem azt szeretném kifejezni, hogy ne tanuljuk azokat a tantárgyakat, melyeket nem fogunk felhasználni, de azokat csak alapszinten, mivel ha annyi minden felhalmozódik, nem tudjuk azokat a képességeinket fejleszteni, melyeket szeretünk, és amiből meg szeretnénk élni.

Mire van szükség szerinted a boldogsághoz, a jóléthez, a sikerhez?

Az életünk legfontosabb alkotóeleme, része a SZERETET, mivel nélküle nem tudunk élni, nincs, ami erőt adjon ahhoz, hogy teljesíteni tudjunk. Ugyanakkor fontosnak tartom a találékonyságot, amivel be tudunk illeszkedni a környezetünkbe. Bár sokan azt állítják, hogy a pénz nem boldogít, ezzel a ténnyel egyetértek, ugyanis nem boldogít, de nélküle nem tudunk érvényesülni. Ugyanis ahhoz, hogy boldogok legyünk, szükségünk van egy stabil társadalmi helyzetre, amit anyagi támogatás nélkül nehezen érhetünk el.

Segítőkészek, együttműködőek vagyunk vagy inkább önzők, magunknak valók? Miért?

Én azon a véleményen vagyok ezzel a témával kapcsolatban, tapasztalataim szerint, hogy aki tehetős, és lenne miből adakozónak lennie, az zsugori, magának való. Ellentétben azokkal az emberekkel, akik kevésbé tehetősek, azok úgy gondolom, hogy azért segítőkészebbek, mert átérzik azoknak az embereknek a helyzetét, akik segítségre szorulnak. Természetesen akadnak kivételek, ám azok száma nem nagy. Segítenünk kell egymást, ugyanis sosem tudhatjuk, hogy mi mikor és milyen helyzetbe kerülhetünk.

2.

Amikor elolvastam az első kérdést, hosszasan elgondolkodtam rajta... Mit is hiányolok a tanügyből? Valószínűleg a legtöbb diák azt mondaná: több vakációt, kevesebb házit... Első ránézésre talán ezt mondanánk, mi diákok, hiszen úgy érezzük, tanulni kötelesség, jobb eltölteni az időt a szórakozással. De gondoljunk csak bele, nem lehetne úgy csinálni, hogy a tanulás legyen a szórakozás? De igen! Lehetne! Ha azt tanulhatnánk, ami érdekel, amit szeretünk, ami kihozza belőlünk a kíváncsi, tudásszomjú diákot, akkor azt hiszem mindenki élvezettel tanulna. Úgy gondolom, a mostani rendszer nem megfelelő a tanulni vágyók számára, mert bár tematikailag csoportosítva vannak az osztályok (pl. társadalomtudomány, természettudomány, matek-infó, stb.), mégis nagyon vékony hajszál választja el ezeket egymástól. Ugyanakkor kitalálták az opcionális tantárgyakat, amelyek lényege az lenne, hogy mi válasszuk ki, hogy mit tanuljunk, mégis ezek ugyanolyan kötelezőek, mint az órarendben szereplő többi alaptantárgy. Úgy gondolom, sokkal jobban érvényesülhetnénk, ha azt tanulnánk, amihez kedvünk is van, javasolnám, mondjuk azt, hogy mi vegyük fel saját óráinkat, azaz mi szerkesszük meg saját órarendünket: például én kizárnám a matek, kémia, fizika tantárgyakat, helyette tennék sokkal több nyelvet tanulmányozó órát, mert nekem ahhoz sokkal jobb érzésem is van, és kedvem is tanulni. Mindezek mellett a mostani rendszer nem ad betekintést, hogy mi is folyik a nagyvilágban, úgy értem tanuljuk világunk történelmét, ami fontos és jónak tartom, de a jelenről senki nem ad felvilágosítást. Ez az, amit talán nem csak én, hanem pár diáktársam is hiányol, hogy tanuljunk a saját napjainkról is, hisz ebben élünk, erről kellene a legtöbbet tudjunk, holott csak az a tudásunk, amit a TV-ben hallunk, amit nem minden esetben kell elhinni. A média nem a tanítónk, maximum csak az szeretne lenni, vezetni, befolyásolni minket. De ezt nem kellene engedni, ezért gondolom, hogy szükséges lenne a tanügynek bevezetni a programba a “mai kor tudományát” is.

A második kérdést egy picivel könnyebbnek tartottam, mert nemrégiben pont ezzel a témával kapcsolatosan részt vettem egy vetélkedőn. Bár meghatározni a boldogság fogalmát elég nehézkes, hisz mindenki számára mást és mást jelent, a boldogsághoz szükséges feltételeket már könnyebb felsorolni. Először is szükség van egy jó egzisztenciális környezetre, ahol vidám emberek vesznek körül. Személyes tapasztalatomból írom azt, hogy egy boldogtalan emberközösségben szinte lehetetlen boldog lenni. De nemcsak vidámak, boldogok kell legyenek az emberek, azt hiszem, segítőkésznek is kell lenniük. Vagy ha nem is segítőkészek, akkor legalább az érdekeinket akarják, és ne a kárunk, a szerencsétlenségünk legyen a céljuk. A jó emberi kapcsolatok tehát meghatározó tényezők a

boldogságban, de mindemellett szükség van arra is, hogy sikerekben gazdag életet éljünk. Nem arra gondolok, hogy mindenki nyerjen a lottón és mindenki minden álmát valóra váltsa, mert úgy már unalmas is lenne az élet. Én a kisebb, apró sikerekre gondolok, amelyek ha csak egy napig is tartanak, feltöltik az embert, boldogítják és önbizalmat is gerjeszthetnek. Nem mondom, hogy a boldogsághoz szükségtelen a pénz, mert valamilyen szinten kell. Szerintem, ha valaki olyan munkát vállal, ami kevésbé pénzes, de szeretettel, élvezettel teszi (olyan mintha nem is dolgozna, hanem a hobbiját végezné), nagyobb előnyben áll azzal szemben, aki olyan munkában foglal helyet, ami sok pénzzel jár, de unalommal, utálattal végzi azt, amolyan eladom a lelkem a munkáért – féle stílusban dolgozik. Ebből én azt szűrném le, hogy a boldogsághoz nem feltétel a sok pénz, de segíthet egyes dolgokban. A jóléthez már annál inkább, de a jólét nem feltétlen abban mutatkozik meg, hogy 100 cm átmérőjű plazma TV-m van és 3 luxusautó a villám udvarán. A jóléten én azt értem, hogy megvan mindenünk, amire szükségünk van, és így harmonikus életet élhetünk azokkal a személyekkel, akik számunkra a legfontosabbak. A siker fogalmán az az igazság, még nem gondolkodtam el eddig... De úgy érzem, szintén egy tág és bonyolult fogalom, amelyet nem lehet pár szóval jellemezni. Szerény véleményem szerint a siker egy kiegyensúlyozott életvitelt jelent, amelyben egyén úgy érzi, hogy élete végre révbe ért. De siker nem egy van, hanem sok, rengeteg, millió egy életpályán. A célunk meg az, hogy minél több sikert arassunk le utunk során. Ehhez az kell, hogy sok kis apró célt tűzzünk ki magunk elé, ne nagyokat, óriásokat, amiknek elég kicsi a megvalósíthatási mutatója, és így akkor mind több és több sikert érhetünk el. Ez meg hozzájárul ahhoz, hogy boldogok leszünk, vidámak, harmonikusak, az egész életünk jobbá válik. Tehát kijelenthetjük, hogy ez egy "ördögi kör", amit én inkább az angyali jelzővel látnék el, azaz egyikből jön a másik, és a másiktól ered az egyik. Nincs siker boldogság nélkül, és nincs boldogság siker nélkül. Ám ez csak egy nézőpont, ahányan vagyunk, annyiféleképpen látjuk, hogy mi is a boldogság, jólét... Mások a sok pénzben találják meg mindezt, vagy legalábbis keresik. Sőt, vannak olyanok, akik abban lelik örömüket, ha másokat lehúznak, vagyis mások kudarcai éltetik.

A harmadik kérdés eléggé érdekes számomra. Úgy mond, az "érem két oldalát" juttatja eszembe, hiszen mindenkiben benne van a jó és a rossz egyaránt. Vannak élethelyzetek, amikor gondolkodás nélkül segítőkészek vagyunk, együttműködünk kollegáinkkal, hiszen az emberi faj egy elég kollektíven működő és gondolkodó lény. Ugyanakkor olyan különleges programozásunk van, hogy sajnos sokszor előtérbe kerül a saját egónk növelése, felemelése. Nem is írnám a sajnos szót, hisz saját magunk fejlesztése nagyon is fontos, ott a gond, hogy ilyenkor hajlamosak vagyunk önzőek, lenni, másokat semmibe venni, ha mi vagyunk a tét. A *Miért?* egy szintén nagyon jó kérdés. Véleményem szerint ez elsősorban a mostani társadalmunknak köszönhető. Azokból, amit a régi társadalmakról hallottam, olvastam, az tűnik ki, hogy nem volt ez mindig, ahogy

számítani is lehet, hogy nem is ez marad. A világ és a benne élő emberek, társadalmak, közösségek mindig is változtak és folyamatosan most is változnak. Az hogy most ilyen mértékben vagyunk galádak, önzőek, magunknak valók, az részben a mostani társadalomstátusznak köszönhető, hogy mik fontosak napjainkban. Ma a presztízstárgyak, a státuszsimbólumok világát éljük, éppen ezért növekedett meg az egyéni érdek fejlesztése. Napjainkban az számít, hogy legyen legalább egy nagy házad, legalább egy luxusautód, légy tömve pénzzel, és mindig egy lépéssel a szomszédod előtt járj az anyagi dolgokban. Legalábbis ez tűnik ki, ha körültekintünk a nagyvilágban, hogy az egyén mivoltja, jelleme nagymértékben függ a körülötte élőktől. Bár vagyunk néhányan, akik ezzel nem akarnak szembesülni, és másként élni, nem a társainkkal versenyezve, azt szokták mondani, hogy egy fecske nem csinál nyarat. Ez mindenképp egy közösségi változás kell majd hogy legyen, de egyetértek azokkal akik nem a felsorolt kritériumok szerint élnek, hanem úgy ahogy a szívük diktálja, és ha nem is tudnak életmódszerükkel változtatni a mai társadalmon, legalább elégedettek lehetnek és önmagukként élnek.

P.A.